

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Symbola.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

mulier pedes ejus rigat. quod nos quoque veraciter agimus; si quibuslibet ultimis membris Domini per compassionis affectum inclinamur; si sanctis ejus in tribulatione compatimur; si eorum tristitiam nostram putamus. Capillis pedes Domini tergimus, quando sanctis ejus, quibus ex charitate compatimur, etiam ex his, quæ nobis superfluum, miseremur. Pinna in Eccl. Ethol. 218.

Lacrymatus est Jesus. Jo. 11. 35. Disce à Christo D. terrenam miserationem in aliorum miseris; ut eas sentias paternò affectu efficaci, quasi tuæ forent. Hæc dos primaria præsidis, suos reputare dolores suorum subditorum: fleant, illis lacrymantibus, sicut Christus: ut vidit eam plorantem, lacrymatus est. Oliva 6. 3. conc. 19.

Ordo consolationis est; ut, cum volumus afflictum aliquem à mœre suspendere, studeamus prius mœre ejus lætui concordare. S. Greg. mor. 1. 3. c. 10.

Tunc plena est cordis nostri compassio cum malum inopiæ pro proximo suscipere non metuimus, ut illum à passione liberemus. Quam videlicet pietatis formam Mediator nobis Dei, & hominum dedit: qui, cum posset etiam nobis non moriendo concurrere, subvenire tamen moriendo hominibus voluit: quia nos videlicet minus

amâisset, nisi & vulnera nostra susciperet: nec vim nobis suæ dilectionis ostenderet; nisi hoc, quod à nobis tolleret, ad tempus ipse sustineret. S. Greg. mor. 1. 20. c. 26.

Melior, & major, est in conspectu Dei elemosyna de bursa cordis, quam de bursa coti sine compassione cordis. S. Vinc. Ferr. f. 2. D. 2. post Pascha.

Corporis membrum, quod dolores non sentit aliorum membrorum; aut est paralyticum, aut putidum, aut omnino à corpore separatum. Impossibile enim est, esse in corpore, & dolores corporis non sentire. Sed quantum corpus spirituale est carnali nobilius, tanto ejus membra uniantur districtius. Tu ergo, qui dolores non percipis proximorum, scias certissime, nec putes esse ambiguum, te esse membrum paralyticum, vel divinum. Nullum verius argumentum ad te ipsum judicandum, si sis, vel non sis, Dei membrum. S. Bonav. serm. 4. de adventu.

Non est membrum Christi, qui non compatitur membris Christi; & qui eis manum non aperit, si habet, unde possit. Plangent, plangent corda Fidelium divina pietate concussa; quando major pietas invenitur in bestia, quam in rationali creatura. S. Bonav. serm. 31. D. 1. post octav. Epiph.

TITULUS XXII.

C O N C I O .

§. I.

Symbola.

Conerescat, ut pluvia, doctrina mea &c. Deut. 32. 2. Quædam prædicatio est, quasi imber hyemalis; cum peccatores minis terrentur, ut convertantur. Alia est, inquit vernæ pluvie, suavitas, & placida; cum exhortatur homines, vel ad poenitentiam, vel ad majores in virtute progressus, spe regni cœlestis; vel ex gratitudine propter accepta beneficia &c. de Ponte in Cant. 2. q. d. Utinam doctrina mea non sit casta in vobis, sed fructum afferat, ut pluvia in agro herbas fecundat. Cornel. hic.

Sapientia foris prædicat. Prov. 1. 20. *Pro prædicat.* Hebr. est, *jubilat.* Sept. *hymnizat;* id est, canit, & laudat. Vel passivè hymnizatur, canitur, laudatur. Sept. pro *foris* habent, *in exitibus.* hinc Salvianus l. 4. ad Eccl. Cathol. sapientia in exitu canitur. Cur eam non dixit cani in præsentia, non in juventute, non in statu rerum incolumium, non in prosperitatibus secundorum? quia in his omnibus, quicquid laudatur, incertum est: quamdiu enim quis subiacet mutationi, non potest cum securitate laudari. Quid est, quæso, Sapientia Christiani? nisi timor, & amor Christi. Cornelius hic.

Imber abiit. Cant. 2. 11. Per hunc Patres prædicationem intelligunt; de qua Moyses: *conerescat ut pluvia &c.* de Ponte hic.

Polyanth. Sacr. Tom. I.

Mittentes rete in mare. Matth. 4. 18. Prædicare idem est, quod piscari; sermo est rete, quod corda audientium trahuntur. S. Vinc. Ferr. serm. de S. Andrea.

Simile est regnum cœlorum grano sinapis. Matth. 13. 31. Granum sinapis prædicatio est, & Apostoli: pauci enim videntur hi; & totum orbem occupaverunt. Theophyl. hic.

Exiit qui seminas seminare semen suum. Luc. 8. 5. Prædicare, est seminare triticum de grano Novi Testamenti; vel horreum de Veteris. S. Vinc. Ferr. f. 4. Sexag.

S. Chrysost. t. 6. hom. de Anna, seu quid sit festum, vocat concionem suam convivium: pari alacritate hodie quoque convivium vobis exhibebo.

Sanè ego videns inexplebilem vestram spiritualium doctrinarum aviditatem, etiam satis conciscus magnæ meæ tenuitatis; non intermitto quotidie apparere ex Divinis Scripturis convivium. S. Chryl. hom. 28. in Gen.

§. II.

Quæ conciones, & quorum effi-
caces?

Viri fratres, & Patres. Act. 7. 2. Prudens exordium. Optimum concionis ad populum, irâ exæstantem, principium. - At ubi vidit obfirmatam malitiam, - artificium omne, quod blandè animos demulcere, conciliareque posset, omittens, nullis verborum ambagibus,

Na

aperte

apertè vocavit eos *durâ cervicè &c.* S. Asterius Laudatione S. Stephani.

Da mihi navim vacuum, gubernatorem, nautas, funes, anchoras, omnia disposita; & nusquam esse spiritum venti: nonne cessat omnis qualiscunque apparatus, si desit operatio spiritus? Itâ fieri solet, licet sit ampla sermonis suppellex, & mens profunda, & intelligentia, & eloquentia; si non adsit Spiritus Sanctus, qui vim suppeditat, otiosa sunt omnia. S. Chrysostomus hom. de Spiritu Sancto adorando.

Quercus est fornicatio, glandes ferens, irrationabilium animalium escam, multo tempore tuâ in mente radicata. In arborum circuitu tuam dejecit conscientiam sermo meus. Meus sermo securis est; unô audisti die: quomodo unâ die cadat, quæ tantò tempore radices immisit? S. Chrylost. hom. 3. de pœnit.

Si quis acediosus invenitur inter nos, nolo, diutius ut fatigentur aures ejus sermone nostro contemptibili.

Transseat usque Bethlehem, & illud, in quod desiderant Angeli prospicere, prospiciat ibi Verbum Dei, quod Dominus ostendit nobis. Guar. ric. serm. 7. de Nativ.

Quotidie cernimus, simplices sermone, propter Spiritus assitentiam, spirituales viros utiliter

hominum corda ferire; alios verò ornatò eloquiò in ventum verba perflare: ut non coram Deo glorietur omnis orator. S. Thom. Vill. ser. 4. post. D. 1. Quad.

Quandòque magis expugnatur diabolus virtute orationum sedentis in claustrò, quàm virtute prædicationis loquentis in publico. Unde in vita B. Hilarii legitur: plus perficiebat S. Martinus orando, quàm Hilarius prædicando. Hugo Card. in Jos. c. 22.

S. Antonius Pad. ex longa meditatione, & oratione, premens conciones, loquebatur, non ut homo, sed ut angelus. In Quadagesima concionans itâ Patavinos commovit ad plañctum, & pœnitentiam; ut turmatim per plateas se cadentes incederent, inelamantes misericordia! misericordia! Corn. in Jer. Thr. præfat.

P. Ignatius Martínez S. J. vir magnæ doctrinæ, & majoris sanctitatis, Paduam veniens, linguamq; S. Antonii visitans, & exosculans, itâ immutatus est, ut spiritum, & linguam, Sancti induisse videretur. Rediens enim in Lusitaniam, depositò veteri Rhetorum more, cepit concionari Apostolicè, tantò spiritu, & fructu; ut totam Lusitaniam converterit: quæ etiamnum ejus quasi Apostolici viri, memoriam veneratur, & celebrat. Cornelius ib.

TITULUS XXIII. CONCIONATOR.

§. I.

Figuræ, Symbola, similitudines ordine Alphabeti.

A.

A *Damas. Ut adamantem, & ut sili-*

cem, acidi faciem tuam. Ezech. 3. 9. Sed cur his comparatur Propheta, cum ad populos prædicaturus mittitur? adamas candidus, pulcher, & pretiosus est; silex deformis, niger, ac vilis. Talis suis auditoribus futurus erat, qui eum benignè aspicerent, & diligerent; velut adamas ipsis videbatur. Qui eum contemnerent, & odio haberent, velut silex incompositus erat. Sylv. in Matth. 3. capite 3. q. 1. Adamas attrahit ferrum; ecce zelus, qui attrahit peccatores. Silex ictus sustinet, neque reclamatione: ecce patientia; quæ verba sustinet, neque remurmurat. Hugo Card. in 2. Reg. 23.

Avicola. Unusquisque Doctorum pro eo, quod prædicat, docet, & instruit Auditores: agrum Ecclesiæ illius, quam docet, id est, credentium corda, videtur excolere. Orig. hom. 11. in Num.

Nemo mittens manum ad aratrum &c. Luc. 9. 62. Apparet, hunc fuisse de numero Discipulorum; alioquin non assimilaretur ei, qui applicuit manum suam ad aratrum. Aspiciere retro, est, mentem, affectumque habere ad impertinentia, & contraria evangelizandi statui, & officio; qualia sunt mundana negotia. *Aptus*

est regno Dei. Subaudi, evangelizando: ad hoc enim Discipuli eligebantur ad sequelam Christi. Cajetan. hic. Aratrum lingua est Prædicatoris, arans terram conscientiarum, ut faciat fructum &c. S. Vinc. Ferr. f. 3. Dom. Sexag.

Ancilla Sapientie. *Misit ancillas suas.* Prov. 9. 3. Sept. *misit servos suos.* Per ancillas accipe Prædicatores, Doctores, Prophetas, & Apostolos. Addit Hugo: hos vocari ancillas ob vilitatem, & humilitatem; & quia tractabiles erant ad infirmitatem proximi sublevandam. Sic enim ancillæ ad infirma, & durissima quæque se demiserunt, ut heræ suæ obsequantur. Corn. hic.

Angelus. *Angelus autem Domini descendebat &c.* Jo. 5. 4. Gilbert. f. 27 in Cant. bonus aquæ motus disputatio, & exagatio sacra pagina. Bene movetur, cum ejus discussione Conditor promovetur. Sed non est passim omnibus hæc permittenda licentia. Nec aquæ motus sanabat, nisi cum angelus descendens tempore suo movisset eam. Si a viris Angelicis divina Scriptura tractentur, in Ecclesia nullus erit tam deformis leprosus, nullus itâ paralyticus, nullus tam amens; quin recipiat sanitatem. Sin viles homuli, impudentes, histriones, salubres aquas Evangelii moverint; eos adeò polluent; ut, quæ infirmis sanitati erant, sanis morbos allaturæ sint graves. Oliva t. 1. conc. 25. Piscina est pœnitentia, quâ lavamur à sordibus peccatorum; angelus